

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Побережного Дмитра Олеговича на тему «Малі розповіді про Брекзит в англійськомовному сегменті соціальної інтернет-мережі “Фейсбук”: наративно-дискурсивний підхід» на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 035 – Філологія з галузі знань 03 – Гуманітарні науки

1. Обґрунтування вибору теми дослідження та її зв'язок із планами наукових робіт університету.

Дисертаційна праця Побережного Дмитра Олеговича присвячена еколінгвістичному опису наративних і дискурсивних властивостей малих розповідей про Брекзит, оприлюднених у коментарях до постів в англійськомовному сегменті соціальної інтернет-мережі «Фейсбук». Її виконано у межах **науково-дослідної теми** факультету іноземних мов «Еколінгвістичний підхід до аналізу германських мов та процесу їх навчання у закладах вищої освіти України», що виконується за рахунок видатків загального фонду державного бюджету (2019–2021 рр., номер державної реєстрації 0119U002534). Побережний Дмитро Олегович є виконавцем теми. Його внесок міститься у розбудові теоретичних підвалин соціокультурної еколінгвістики, створенні авторської методики аналізу малих розповідей про Брекзит у коментарях до постів в англійськомовному сегменті соціальної інтернет-мережі «Фейсбук», збиранні й аналізі емпіричного матеріалу, формулюванні положень і висновків.

Актуальність теми дисертації зумовлена її відповідністю еколінгвістичному вектору сучасних досліджень інтернет-дискурсу як процесу і результату віртуальної розумово-комунікативної діяльності у єдності лінгвальних та позалінгвальних засобів. Своєчасність дослідження підсилюється і зверненням до лінгвістичного аналізу однієї з важливих соціополітичних подій сучасності – Брекзиту.

Метою дослідження є виявлення особливостей конструювання авторами малих розповідей у соціальній інтернет-мережі «Фейсбук» власного досвіду соціополітичної події Брекзиту шляхом використання лінгвальних та позалінгвальних засобів.

Поставлена мета передбачає послідовне розв'язання таких **завдань**:

- систематизувати відомості про ознаки і структуру інтернет-дискурсу і на цьому підґрунті виявити й описати жанрову організацію соціальної інтернет-мережі «Фейсбук»;

- впорядкувати підходи до аналізу наративу і типології наративів для встановлення місця малої розповіді в екологічній системі соціальної інтернет-мережі «Фейсбук»;
- узагальнити підходи до аналізу поняття позиції суб'єкта дискурсивної взаємодії для виявлення зв'язку стансу і наративної структури розповіді;
- схарактеризувати наративні виміри малих розповідей про Брекзит в англomовному сегменті соціальної інтернет-мережі «Фейсбук» (гіперавторство, оповідність, ситуаційність, нелінійність, гіпертекстуальність);
- виявити та описати мовні та позамовні засоби дискурсивного впливу, що застосовуються у малих розповідях про Брекзит у коментарях до постів у соціальній інтернет-мережі «Фейсбук»;
- розкрити особливості позиціювання суб'єкта малої розповіді про Брекзит у коментарях до постів у соціальній інтернет-мережі «Фейсбук» мовними та позамовними засобами.

Об'єктом дослідження є малі розповіді про Брекзит у коментарях до постів в англomовному сегменті соціальної інтернет-мережі «Фейсбук».

Предметом дослідження є наративні та дискурсивні властивості аналізованих малих розповідей.

Методи дослідження. У роботі застосовано комплексну **методику дослідження**, що передбачає поєднання загальнонаукових методів (індукції, дедукції, аналізу й синтезу, спостереження) і спеціальних методів наратології, генристики, дискурсивної та мультимодальної лінгвістики. *Метод спостереження* над дискурсивним матеріалом і *метод суцільної вибірки* використано на підготовчому етапі під час добору матеріалу дослідження. *Метод жанрового моделювання* застосовано для встановлення жанротвірних ознак інтернет-дискурсу та виявлення субжанрів малих розповідей про Брекзит у соціальній інтернет-мережі «Фейсбук». *Метод наративного аналізу* використано під час розгляду наративних вимірів досліджуваних текстів (гіперавторство, оповідність, ситуаційність, нелінійність, гіпертекстуальність). *Методи прагматичного аналізу* залучено до виявлення дискурсивного впливу малих розповідей про Брекзит. *Методи мультимодального аналізу дискурсу* застосовано для виявлення впливу метаграфемних та візуальних засобів. *Методи семантичного, прагматичного та контекстуального аналізу* було використано для виявлення засобів епістемічного, афективного та наративного позиціювання суб'єкта малої розповіді про Брекзит у коментарях до постів у соціальній інтернет-мережі «Фейсбук».

2. Формулювання наукового завдання, нове вирішення якого отримано в дисертації.

Дисертацію Побережного Дмитра Олеговича присвячено вирішенню актуального наукового завдання – виявленню наративних і дискурсивних властивостей малих розповідей в інтернет-дискурсі.

3. Наукові положення, розроблені особисто дисертантом, та їх новизна.

Наукова новизна результатів дослідження, отриманих особисто здобувачем, полягає у наступному:

Уперше: 1) встановлено специфіку малої розповіді про Брекзит в екологічній системі соціальної інтернет-мережі «Фейсбук»; 2) виявлено субжанри аналізованих малих розповідей; 3) схарактеризовано їхні наративні виміри; 4) виявлено й надано опис мовним, метаграфемним та візуальним засобам дискурсивного впливу малих розповідей про Брекзит; 5) виявлено мовні та позамовні засоби позиціонування суб'єкта малої розповіді.

У роботі *уточнено:* 1) співвідношення термінів «інтернет-дискурс», «електронний дискурс», «комп'ютерний дискурс» та «мережевий дискурс»; 2) структуру гіпержанру соціальних інтернет-мереж.

4. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються.

Обґрунтованість та достовірність наукових положень, результатів і висновків дисертації забезпечена достатнім обсягом емпіричного матеріалу дослідження (1237 малих розповідей про Брекзит у коментарях до постів п'яти провідних Брекзит-спільнот в англomовному сегменті соціальної інтернет-мережі «Фейсбук»), застосуванням чіткої та послідовної авторської методики, що надала дисертантові можливість сформулювати логічні та несуперечливі положення та висновки дисертації.

5. Рівень теоретичної підготовки здобувача, його особистий внесок у вирішення конкретного наукового завдання. Рівень обізнаності здобувача з результатами наукових досліджень інших учених.

Здобувач продемонстрував належний рівень теоретичної підготовки у галузі жанрознавства, зокрема, дигітального, дискурсології, а саме, мультимодального аналізу дискурсу, та наратології, зокрема, непрототипових наративних сутностей.

Для вирішення наукового завдання здобувачем витлумачено зміст поняття інтернет-дискурсу, визначено його жанровий склад, наведено огляд лінгвістичних підходів до тлумачення змісту терміна «наратив», уточнено поняття малої розповіді, схарактеризовано дискурсивні аспекти процесу виходу Великої Британії з Євросоюзу і наведено методику дослідження малих розповідей про Брекзит в англomовному сегменті соціальної інтернет-мережі «Фейсбук», розроблено авторську методику, що передбачає комплексний підхід з поєднанням методів і прийомів функційної, дискурсивної та мультимодальної лінгвістики.

Автор добре обізнаний зі здобутками не тільки зарубіжних науковців, але й науковців факультету іноземних мов, Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна та України.

6. Наукове та практичне значення роботи.

Наукове значення здобутих результатів міститься у:

- розбудові теоретичних підвалини дигітальної наратології (описано малі розповіді про Брекзит як непрототипові наративи);
- поглибленні наукового знання про архітектуру соціальної інтернет-мережі «Фейсбук» як складової дигітального комунікативного простору;
- виявленні й лінгвістичному описі інструментів дискурсивного впливу малих розповідей про Брекзит у соціальній інтернет-мережі «Фейсбук»;
- розкритті специфіки мовних, метаграфемних та візуальних засобів дискурсивного впливу та суб'єктного позиціонування у малих розповідях про Брекзит.

Практичне значення здобутих результатів міститься у:

- можливості їхнього застосування у навчальному процесі на філологічних факультетах українських ЗВО під час викладання лекційних курсів зі стилістики англійської мови, загального мовознавства та країнознавства, курсів за вибором із дискурсології, лінгвостеміотики, політичної лінгвістики;
- можливості застосування розробленої методики у наукових розвідках студентів та аспірантів,
- можливості використання здобутих даних у практиці викладання англійської мови.

7. Повнота викладу матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок здобувача в публікації.

Основні теоретичні положення й результати дисертаційного дослідження висвітлено у 10 одноосібних публікаціях, з яких 3 статті опубліковано у фахових виданнях України, 1 статтю – у спеціалізованому періодичному виданні, індексованому у наукометричній базі Scopus, а також у 6 тезах доповідей на наукових конференціях, 1 з яких – у державі, що входить до Організації економічного співробітництва та розвитку та Європейського Союзу; тези цієї конференції входять до наукометричної бази Scopus. Кількість наукових публікацій є достатньою, кожна з них присвячена висвітленню окремого аспекту дисертації, а зміст публікацій не дублюється.

Наукові праці, в яких опубліковано основні наукові результати дисертації

Публікації у фахових виданнях України:

1. Побережний Д. Лінгвістичний статус Інтернет-дискурсу та його ознаки. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія «Філологічні науки. Мовознавство»*. 2020. Випуск 3 (407). С. 49–53. URL :

https://www.researchgate.net/publication/355439197_Lingvisticnij_status_Internet-diskursu_ta_jogo_oznaki

2. Побережний Д. Жанротвірні ознаки малих наративів про Брекзит в англomовному сегменті Фейсбуку. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Лінгвістика»*. 2017. Випуск 30. С. 170–174. URL :

<http://linguistics.journal.kspu.edu/index.php/linguistics/article/download/460/430/>
3. Побережний Д.О. Малі розповіді про Брекзит у коментарях до постів у соціальній мережі "Фейсбук". *Записки з українського мовознавства*. 2021. № 28. С. 337–344. DOI : <https://doi.org/10.18524/2414-0627.2021.28.235563>

***Наукова праця в періодичному науковому виданні іншої держави,
яка входить до Організації економічного співробітництва та розвитку
(публікація входить до міжнародної наукометричної бази Scopus):***

4. Poberezhnyi D. Stance-taking on Brexit in small stories on Facebook. *Theory and Practice in Language Studies*. 2021. Vol. 11, No. 9. P. 998–1006. DOI : <http://dx.doi.org/10.17507/tpls.1109.04> (Велика Британія, Scopus). URL : <https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85114313330&origin=resultslist&sort=plf-f&src=s&sid=d2c196590d89579abc0b80fb6d2323e3&sot=b&sdt=b&sl=67&s=TITLE-ABS-KEY%28Stance-taking+on+Brexite+in+small+stories+on+Facebook%29&relpos=0&citeCnt=0&searchTerm=>

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

5. Побережний Д.О. Позиціонування суб'єкта наративної діяльності у малих наративах (на матеріалі коментарів до постів у Фейсбуці) // Сучасна германістика: наукові дискусії : Восьмий міжнародний науковий форум, 23 жовтня 2018 р. : тези доп. Харків, 2018. С. 110–112.

6. Побережний Д.О. Позиціонування українців щодо Брекзиту (на матеріалі малих наративів в україномовному сегменті Фейсбуку) // Каразінські читання: Людина. Мова. Комунікація : XVI наукова конференція з міжнародною участю, 8 лютого 2019 р. : тези доп. Харків, 2019. С. 132–133.

7. Побережний Д.О. Малий наратив як різновид наративної діяльності в комунікативному просторі Інтернету // Виклики та парадокси соціальної взаємодії в постмодерному світі: лінгвістичний та психологічний аспекти :

I Міжнар. наук.-практ.конф. / за заг. ред. О. В. Лазорко, В. А. Ущиної, 11-12 квітня 2019 р.: матеріали конф. Луцьк, 2019. С. 84–86.

8. Побережний Д.О. Використання додатків фейсбуку під час викладання англійської мови // Сучасна германістика: мова і світ людини : IX Міжнародний заочний науковий Форум, 21 жовтня 2020 р. : тези доп. Харків, 2020. С. 96–98.

9. Poberezhnyi D. Using Facebook Applications in Teaching English Online // Megatrends and Media 2021: HOME OFFICETAINMENT: Internat. conf., 21 April 2021. : abstr. Slovakia, 2021. P. 321–326.

Результати дисертаційної роботи повністю відображено в публікаціях.

На підставі вивчення тексту дисертації здобувача, наукових праць здобувача та Протоколу контролю оригінальності (перевірку наявності текстових запозичень виконано в антиплагіатній інтернет-системі Strikeplagiarism.com) встановлено, що дисертаційна робота виконана самостійно, текст дисертації не містить плагіату, а дисертація відповідає вимогам академічної доброчесності.

8. Апробація матеріалів дисертації.

Основні результати дисертаційної роботи обговорювались на засіданнях кафедри англійської філології Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна (2017–2021 рр.), а також **шести міжнародних конференціях**, до яких належать: Міжнародна науково-практична конференція «Лінгвістика XXI століття: здобутки та перспективи» (Херсон, 2017); VIII Міжнародний науковий форум «Сучасна германістика: наукові дискусії» (Харків, 2018); XVIII наукова конференція з міжнародною участю «Каразінські читання: Людина. Мова. Комунікація» (Харків, 2019); I Міжнародна науково-практична конференція «Виклики та парадокси соціальної взаємодії в постмодерному світі: лінгвістичний та психологічний аспекти» (Луцьк, 2019); IX Міжнародний заочний науковий Форум «Сучасна германістика: мова і світ людини» (Харків, 2020); Міжнародна наукова конференція “Megatrends and Media 2021” (Словаччина, 2021).

9. Відповідність змісту дисертації спеціальності з відповідної галузі знань, з якої вона подається до захисту.

За своїм фаховим спрямуванням, науковою новизною і практичною значимістю дисертаційна робота Побережного Д. О. відповідає спеціальності 035 – Філологія. Здобувачем повністю виконано освітню та наукову складову освітньо-наукового рівня вищої освіти.

Враховуючи належний рівень виконаного дослідження, актуальність теми роботи, наукову новизну результатів та їх наукове і практичне значення, рішення фахового семінару кафедри англійської філології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, проведеного 28.09.2021 р., дисертація Побережного Д.О. «Малі розповіді про Брекзит в англійськомовному сегменті соціальної інтернет-мережі «Фейсбук»: наративно-дискурсивний підхід» рекомендується до захисту в спеціалізованій вченій раді для здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 035 – Філологія з галузі знань 03 – Гуманітарні науки.

Рецензент

Професор кафедри англійської філології
Харківського національного університету імені
В. Н. Каразіна, д.філол.н., проф.

Євгенія БОНДАРЕНКО

Рецензент

Завідувач кафедри німецької філології та перекладу
Харківського національного університету імені
В. Н. Каразіна, к.філол.н., доц.

Сергій КРИВОРУЧКО

